

relationship between the producer(s) and receiver(s) of a text on the one hand, and the text itself on the other, will vary depending on the involvement of each of the partners in the communication. When chatting with a friend, we both take part in the production and reception of the bits of the larger text (or discourse), whereas, when we are translating a letter for a receiver who uses another language, we have no real say in the actual content of the text. Similarly, the medium in which a text is carried will affect the nature of the text. Written texts do not use the same means of emphasis as spoken texts. Different kinds of written texts also vary in important ways.

Because tasks and texts are so intimately related, with most tasks we perform requiring some type of text, and all texts involving some task or other, we may need to look in some detail at how tasks and texts relate in our daily life. Even in the relatively simple task of getting to work by public transport in the morning, a number of texts are involved: a bus or train timetable, the indication of the destination, a bus- or train-pass or ticket, an interaction with the bus-driver, a signal to the driver to stop. We are unlikely to have processed most of these linguistic texts for some time. For example, when was the last time we read what was on our bus or train ticket?

However, the task of taking a bus or train takes on a totally different perspective if we are in a foreign country whose language we do not know very well. Any one of the texts listed above is a potential source of difficulty. We may have to call for assistance before or during the performance of this quite banal task.

We consider that texts and tasks are related in that many tasks involve processing texts for their proper performance, but the performance of a task frequently also involves the production of further texts – those involved with the management and organizing of the task itself that is to be performed. The kind of text produced or received will, therefore, vary in quite important ways depending on a whole series of aspects of the communicative act, such as where it is taking place, who is involved, and the medium being used.

Гнатчук Оксана Степанівна

Кандидат історичних наук, доцент

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ІНСТИТУТ ОСВІТИ ЯК РУШІЙНИЙ ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Аналіз сутності інституту освіти в сучасному, інформаційному суспільстві як рушійної сили розвитку суспільства, що має вплив на всі форми суспільного виробництва, набуває все більшої актуальності, так, як стає важливим чинником формування розвитку індивідів.

Інститут освіти як соціальний інститут виступає як певний тип соціального зв'язку людей, їхнього духовного формування, формування їхньої свідомості, формування форми спілкування, долучення більш соціалізованого індивіда до більш високого рівня інформації. Продуктом конкретної людської праці, зокрема інтелектуальної, стає критично мислячий розум, що реагує на навколишнє середовище, яке перебуває у стані трансформації. Соціальний статус особистості при цьому визначається рівнем її поінформованості. Тобто від якості освіти залежить, з яким світоглядом, знаннями, громадянською позицією увійде молоде покоління в суспільство.

Зміни в освіті як соціальній системі, функціонування освіти як підсистеми суспільства, механізми взаємних змін суспільства і освіти – це проблемне поле для наукових пошуків багатьох дослідників. Представники різних теоретичних напрямків і течій відрізняються своїми уявленнями про визначальні фактори соціальних змін. Деякі з них за визначальний фактор трансформацій беруть культурний, інші – економічний тощо. Виокремлені також різноманітні функціоналістські, структурно-функціоналістські, системні, конфліктні теоретизування, представниками яких є класики соціології О. Конт, Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, К. Маркс та ін. На сучасному етапі питання трансформацій в пострадянських суспільствах досліджують Є. Головаха, Т. Заславська, Н. Паніна та ін.

Що ж стосується розгляду освіти як підсистеми суспільства, то теоретична база дослідження була закладена ще Г. Спенсером, Е. Дюркгеймом та ін. Продовжили теоретико-методологічні проблеми дослідження освіти праці М. Андрєєва, В. Астахової, П. Бурд'є, М. Майєра, Н. Смелзера, А. Турена та ін.

Серед учених, які так чи інакше обговорювали проблеми взаємодії суспільства та освіти, можемо відзначити Н. Аітову, В. Лисовського, Д. Константиновського, О. Шкаратан.

Зрозуміло, що розмірковувати про трансформацію суспільства в умовах глобалізації, можна тільки у випадку, коли відбуваються глибинні якісні зміни на рівні ціннісної свідомості індивідів і груп. І. Нечитайло зауважує: «Процес соціальної трансформації відбувається в деякому суб'єктно-культурному континуумі. Коли внутрішній стан суб'єкта стає образом нового суспільства, його суб'єктивною проекцією. Під перетворенням внутрішнього стану суб'єкта розуміють розвиток духовно-моральних якостей (тих, кого навчають) і педагогічної майстерності (тих, хто навчає) [2, с. 496].

Нова суспільна трансформація змушена ставити і вирішувати такі проблеми, які не виникали раніше. Тобто сьогодні потрібно наголошувати на суспільстві моралі та культури, яке обумовлює не стільки ринкові, скільки інші види саморегуляції, формуючи і соціалізуючи людину не лише в межах сім'ї, родичів, сусідів, професійного колективу, але й суспільства в цілому, яке вже неможливо підміняти економікою або зводити до неї.

Людина повинна навчитись осмисленому та ефективному функціонуванню в умовах світу, що глобалізується, тобто розвивати здібності постійно поповнювати особисті знання, оволодівати інформацією, виявляти креативні здібності.

У період подолання глибокої соціально-економічної кризи, що вразила усі сфери суспільства, вища школа стає найважливішою ланкою між соціальною сферою та сферою матеріального виробництва. Забезпечення конкурентоспроможності й розвиток інтелектуального потенціалу країни, що значною мірою залежить від ефективності, якості та змісту освітньої системи, стає першочерговим завданням.

Зважаючи на вищезазначене, саме освіта повинна допомогти людині і людству відповідати на виклики нової епохи. Український вчений і державний діяч В.Г. Кремень вказує на: «...необхідність забезпечити високу функціональність людини в умовах, коли зміна ідей, знань і технологій відбувається набагато швидше, ніж зміна поколінь людей, система освіти теж повинна знайти раціональні схеми співвідношення між лавиноподібним розвитком знань, високих технологій і людською здібністю творчо їх засвоювати...» [1, с. 7].

Отже, освіта та культура є основними чинниками розвитку матеріального та духовного багатства суспільства завдяки своїй унікальній місії щодо зростання інтелектуального капіталу – знань та компетентностей людини, соціальної стабільності та ефективного забезпечення зайнятості населення, збільшення національного доходу, зменшення бідності, зростання рівня культури виробництва і споживання, підвищення якості життя.

Для того, щоб суспільство розвивалось і прогресувало, необхідні кардинальні дії і перетворення в освіті. Першочергового значення у цій ситуації набувають освітні заклади. Тому потрібно віднайти найбільш оптимальні форми розвитку суспільства (науковий пошук), сприяти розвитку критичного мислення, творчого потенціалу особистості, формувати висококваліфікований кадровий потенціал для освітньої сфери.

Список використаних джерел

1. Кремень В.Г. Філософія освіти XXI століття / В.Г. Кремень // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 23. – С.7-8.
2. Нечитайло І.О. Изменение общества через изменения образования: иллюзия или реальность? / И.О. Нечитайло; Нар. укр. акад. – Харьков. – Из-во НУА, 2015. – 552 с.